ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
та молодіжної політики
Маріупольського державного університету

_____ Юлія ДЕМИДОВА
«08» жовтня 2026 р.

**ВИСНОВОК**
**Маріупольського державного університету**
**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації**
**ПАСТУЩЕНКО ІРИНИ ПЕТРІВНИ**
**на тему «Організаційно-правовий механізм публічного управління в сфері медичного обслуговування населення України»,**
**поданої на здобуття ступеня доктора філософії**
**з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування**
**за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування**

**ВИТЯГ**

з протоколу №3 засідання кафедри публічного управління та адміністрування
навчально-наукового інституту управління Маріупольського державного університету
від «28» вересня 2026 року

**Присутні:**

Головуючий на засіданні – доцент кафедри публічного управління та адміністрування, к.політ.н., доцент Марина ЗЕЛІНСЬКА

завідувач кафедри публічного управління та адміністрування, д.е.н., професор Анна ЧЕЧЕЛЬ, директор навчально-наукового інституту управління, д.е.н., професор Денис ТАРАСЕНКО, професор кафедри публічного управління та адміністрування, д.держ.упр., професор Олена БРАЖКО, професор кафедри маркетингу та туризму, д.держ.упр., професор Валентина ТОКАРЕВА, професор кафедри маркетингу та туризму, д.держ.упр., професор Андрій СТОЙКА, доцент кафедри публічного управління та адміністрування, доктор філософії з публічного управління та адміністрування, доцент Світлана ВЕРИТЕЛЬНИК, доцент кафедри публічного управління та адміністрування, здобувачка вищої освіти ступеня доктор філософії з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування Ірина ПАСТУЩЕНКО, старший лаборант кафедри публічного управління та адміністрування Анастасія ІСАЄВА (секретар)

**Запрошені:**
Юлія ДЕМИДОВА – проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики Маріупольського державного університету
Алла НОВІКОВА – начальник відділу з питань запобігання та виявлення корупції Маріупольського державного університету
Микита АНГЕЛІН – аспірант МДУ 3 року підготовки за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
Володимир ПАКЛІН - аспірант МДУ 3 року підготовки за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
Ілля Мельничук - аспірант МДУ 2 року підготовки за спеціальністю D4 Публічне управління та адміністрування

*Серед присутніх* – 5 докторів наук (3 – з державного управління, 2 – доктори економічних наук), 1 кандидат наук (в т.ч. 1 – з політичних наук), 1 доктор філософії з публічного управління та адміністрування.

**Порядок денний**

1. Публічна презентація дисертаційної роботи здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії кафедри публічного управління та адміністрування навчально-наукового інституту управління Маріупольського державного університету Пастущенко Ірини Петрівни на тему: «Організаційно-правовий механізм публічного управління в сфері медичного обслуговування населення України» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» (науковий керівник д.е.н., професор Тарасенко Денис Леонідович).

До Вашої уваги на розгляд на публічній презентації пропонується дисертаційна робота Пастущенко Ірини Петрівни на тему: «Організаційно-правовий механізм публічного управління в сфері медичного обслуговування населення України» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Тема дисертаційної роботи була затверджена рішенням Вченої ради від 26 грудня 2025 р. (протокол № 6 від 26 грудня 2025 р.) з формулюванням «Організаційно-правовий механізм публічного управління в сфері медичного обслуговування населення». Уточнено тему дисертаційної роботи за засіданні Вченої ради 28 серпня 2026 р. (протокол № 1 від 28 серпня 2026 р.) з формулюванням «Організаційно-правовий механізм публічного управління в сфері медичного обслуговування населення України».

До кафедри представлені для розгляду: академічна довідка про виконання освітньо-наукової програми, висновок наукового керівника, копії наукових публікацій, рукопис дисертації, акти впровадження та інші матеріали.

**ВИСТУПИЛИ:**

**Пастущенко Ірина Петрівна** представила презентацію за основними положеннями дисертації на тему: «Організаційно-правовий механізм публічного управління в сфері медичного обслуговування населення України», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Шановний голово, учасники публічної презентації.

Слайд 1: Вступ. Вашій увазі пропонується дисертаційна робота на тему: «Організаційно-правовий механізм публічного управління в сфері медичного обслуговування населення України».

Дисертація подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування. Науковий керівник – доктор економічних наук, професор Тарасенко Денис Леонідович.

Слайд 2: «Обґрунтування вибору теми. Актуальність обраної теми зумовлена сукупністю суспільних, практичних, організаційно-правових та наукових чинників.

*По-перше*, у суспільному вимірі це необхідність забезпечення реалізації конституційного права громадян на охорону здоров'я, гармонізація національної системи медичного обслуговування зі стандартами Європейського Союзу, а також функціонування галузі в умовах воєнного стану.

*По-друге*, практична зумовленість дослідження пов'язана з потребою підвищення доступності та якості медичних послуг, більш ефективного використання ресурсів, розвитку пацієнтоорієнтованих моделей і впровадження цифрових технологій.

*По-третє*, виявлено низку організаційно-правових недоліків, зокрема фрагментарність нормативно-правової бази, недостатній рівень інституційної координації та обмежену цифрову інтеграцію системи охорони здоров'я.

*По-четверте*, наукова прогалина полягає у відсутності комплексного системного дослідження організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України.

Слайд 3: «Мета дослідження». Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретико-методологічних засад формування організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України та визначення напрямів його вдосконалення.

Слайд 4: «Об'єкт, предмет дослідження».

Об'єктом дослідження є публічне управління у сфері медичного обслуговування населення.

Предметом дослідження є організаційно-правовий механізм формування та реалізації публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України.

Слайд 5: «Завдання дослідження».

Для досягнення поставленої мети у дисертації визначено комплекс взаємопов'язаних завдань, які згруповано за чотирма напрямами.

*Перший* – теоретико-методологічний, що передбачає аналіз наукової розробленості проблеми та уточнення понятійного апарату.

*Другий* – нормативно-правовий, спрямований на оцінку чинного правового регулювання та вивчення зарубіжного досвіду.

*Третій* – аналітичний, який включає факторний аналіз середовища та оцінку регіональних показників функціонування системи медичного обслуговування.

*Четвертий* – прикладний, що передбачає обґрунтування напрямів модернізації організаційно-правового механізму публічного управління.

Слайд 6: «Методи дослідження». У дослідженні використано комплекс методів наукового пізнання.

Теоретичні методи – логіко-семантичний, аналіз, синтез та абстрагування – застосовано для уточнення понятійно-категоріального апарату та розкриття сутності досліджуваного механізму.

Системні методи – структурно-функціональний, системний та моделювання – забезпечили комплексне дослідження сфери медичного обслуговування як цілісної системи.

Прикладні методи, зокрема PESTL-аналіз, екстраполяція та програмно-цільовий підхід, використано для оцінювання впливу зовнішніх чинників і обґрунтування напрямів удосконалення публічного управління.

Інформаційну базу дослідження становлять нормативно-правові, статистичні, наукові та емпіричні джерела.

Слайд 7: «Наукова новизна результатів. Вперше обґрунтовано: Сервісна маршрутизація пацієнтів». У дисертації вперше обґрунтовано сервісну маршрутизацію пацієнтів як інструмент модернізації організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування.

Запропонований підхід забезпечує інтеграцію правових, організаційних і цифрових інструментів управління медичними процесами в єдину сервісно-орієнтовану модель медичного обслуговування. Ключовим елементом наукової новизни є саме інтеграційний характер запропонованого підходу.

Слайд 8: «Наукова новизна результатів». У дисертації вперше обґрунтовано модель організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування як інтегрованої системи правових, організаційних, інституційних, сервісних і цифрових інструментів.

Визначено структуру механізму, що включає суб'єктно-нормативний, функціонально-організаційний, ресурсний, інформаційно-цифровий та результативний компоненти із зворотним зв'язком.

Обґрунтовано адаптивність запропонованої моделі до умов медичної реформи, євроінтеграції та викликів воєнного стану.

Слайд 9: «Наукова новизна результатів». Авторське визначення розглядає організаційно-правовий механізм як інтегровану систему правового регулювання та організаційного забезпечення реалізації державної політики.

Його функціонування базується на відповідних інструментах та принципах і спрямоване на забезпечення ефективного медичного обслуговування населення.

Слайд 10: «Наукова новизна результатів: Удосконалено»

У дисертації удосконалено:

методологію аналізу: обґрунтовано доцільність застосування PESTL-аналізу для визначення ключових факторів впливу на сферу медичного обслуговування;

понятійно-категоріальний апарат дослідження: у контексті публічного управління уточнено зміст понять «медичне обслуговування», «медична послуга», «медична допомога», «організаційний механізм», «правовий механізм»;

принципи публічного управління: пацієнтоорієнтованість, доступність, безпека, ефективність, партнерство, прозорість і підзвітність як концептуальну основу вдосконалення публічного управління медичним обслуговуванням в Україні;

цифровізацію публічного управління: розроблено науково-методологічні підходи до цифровізації управлінських процесів як інструменту підвищення доступності, якості та прозорості медичних послуг.

Слайд 11: «Наукова новизна результатів:  набули подальшого розвитку».

Подальшого розвитку набули три напрями: правове забезпечення публічного управління, підходи до його модернізації на регіональному рівні та адаптивне використання зарубіжного досвіду.

Слайд 12: «Інтегрована модель наукової новизни результатів дослідження». Наукова новизна результатів дослідження має комплексний характер і представлена як інтегрована система. Вперше обґрунтовано сервісну маршрутизацію пацієнтів як ядро модернізації механізму.

Удосконалено методологічні, понятійні та цифрові засади управління.

Подальшого розвитку набули підходи до правового забезпечення, регіональної модернізації та використання зарубіжного досвіду.

Слайд 13: «Практичне значення результатів». Практичне значення одержаних результатів полягає у їх реальному впровадженні в різних сферах публічного управління та медичного обслуговування.

По-перше, на рівні органів публічної влади результати використано для науково-методичного забезпечення діяльності – зокрема проведення нарад, підвищення кваліфікації та розроблення професійних програм у Рівненській та Черкаській обласних адміністраціях.

По-друге, у нормотворчій і стратегічній діяльності напрацювання застосовано при підготовці нормативно-правових актів і стратегічних документів, включаючи Стратегію розвитку Рівненської області до 2027 року, з урахуванням європейських стандартів та умов воєнного стану.

По-третє, у діяльності закладів охорони здоров’я впроваджено структурно-функціональну модель сервісної маршрутизації пацієнтів у Рівненській обласній клінічній лікарні імені Юрія Семенюка та удосконалено підходи до контролю якості медичної допомоги, що дозволило підвищити якість управління та медичного обслуговування.

По-четверте, результати активно використовуються в освітньо-науковому процесі — при викладанні дисциплін, підготовці навчально-методичних матеріалів і наукових досліджень, зокрема у Національному університеті охорони здоров’я України імені П.Л. Шупика та Житомирському державному університеті імені Івана Франка.

У діяльності громадських організацій вони сприяють підвищенню доступності медичних послуг, інформуванню пацієнтів та впровадженню сучасних сервісних підходів.

Таким чином, результати дослідження мають комплексне прикладне значення і підтверджені практикою впровадження.

Слайд 14: «Апробація результатів». Результати дисертаційної роботи апробовано у 14 наукових доповідях і публікаціях, представлених на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях протягом 2023-2026 років.

Зокрема, у 2023 році результати були представлені в Переяславі та Києві, у 2024 році – у Полтаві, Івано-Франківську, Одесі, Рівному та Києві, у 2025 році – у Полтаві, а у 2026 році – на міжнародній конференції в місті Нарва (Естонія) та місті Нью-Йорк (США).

Слайд 15: «Структура роботи». Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації становить 260 сторінок, обсяг основного тексту – 181 сторінка. Список використаних джерел включає 257 найменувань, із них 66 – англійською мовою. Робота містить 6 рисунків, 1 таблицю та 16 додатків.

Слайд 16: «Висновки (теоретико-методологічні)». За результатами дослідження встановлено, що проблематика організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування є недостатньо систематизованою та потребує комплексного наукового осмислення.

У роботі уточнено понятійно-категоріальний апарат та сформульовано авторське визначення досліджуваного механізму як інтегрованої системи правових, організаційних і управлінських компонентів.

Обґрунтовано його двовимірну природу – правову та організаційну, а також визначено структуру та принципи функціонування, зокрема пацієнтоорієнтованість, доступність, ефективність і прозорість.

Слайд 17: «Висновки (аналітико-прикладні)». У ході дослідження встановлено недосконаліть чинного нормативно-правового забезпечення, що характеризується фрагментарністю, наявністю колізій і недостатньою системністю.

Обґрунтовано необхідність його систематизації та кодифікації з урахуванням євроінтеграційних вимог і умов воєнного стану.

Доведено, що ефективність публічного управління значною мірою залежить від впливу макросередовища, зокрема політичних, економічних і соціально-демографічних, нормативно-правових та технологічних чинників.

Встановлено, що використання зарубіжного досвіду має здійснюватися на засадах адаптивності, а цифровізація виступає ключовим чинником трансформації системи охорони здоров'я.

Слайд 18: «Висновки (практико-орієнтовані)». За результатами дослідження обґрунтовано цифровізацію як стратегічний напрям модернізації публічного управління у сфері медичного обслуговування.

Розроблено напрями вдосконалення організаційно-правового механізму на основі розвитку електронної системи охорони здоров'я та телемедицини.

Запропоновано сервісну маршрутизацію пацієнтів як інтеграційний інструмент управління, що поєднує правові, організаційні та цифрові компоненти.

Доведено, що її впровадження сприяє підвищенню доступності, якості та прозорості медичних послуг, а також ефективності управлінських рішень.

Таким чином, отримані результати мають як теоретичне, так і практичне значення для модернізації публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України.

Слайд 19: «Дякую за увагу!». Дякую за увагу. Доповідь завершено.

Після закінчення презентації здобувачки Пастущенко Ірини Петрівни присутніми фахівцями були поставлені наступні питання:

Професор кафедри маркетингу та туризму, доктор наук з державного управління, професор **Валентина ТОКАРЕВА**:

*У чому полягає наукова новизна Вашої дисертації? У чому Ви вбачаєте її головне «ноу-хау» та чим одержані результати відрізняються від уже наявних досліджень?*

**Ірина Пастущенко:** Наукова новизна дисертації має комплексний характер і охоплює результати, отримані вперше, удосконалені положення та положення, які набули подальшого розвитку.

Головним «ноу-хау» дослідження є обґрунтування сервісної маршрутизації пацієнтів як повноцінного та ефективного інструменту публічного управління, а не лише управлінської технології окремого закладу охорони здоров'я. Саме обґрунтування сервісної маршрутизації пацієнтів як інструменту публічного управління та її інтеграція до концептуальної моделі організаційно-правового механізму, на нашу думку є основним науковим результатом. У роботі доведено, що сервісна маршрутизація пацієнтів є новим сервісно-орієнтованим інструментом модернізації організаційно-правового механізму публічного управління. Вона має бути інституціоналізована через нормативне закріплення стандартів сервісної взаємодії, визначення відповідальності суб'єктів та інтеграцію в систему управління якістю медичних послуг. Практичну ефективність такого підходу підтверджено результатами його апробації в КП «Рівненська обласна клінічна лікарня ім. Ю. Семенюка».

Серед результатів, отриманих уперше, також сформовано концептуальну модель організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування як цілісної системи взаємопов'язаних правових, організаційних, інституційних, сервісних і цифрових компонентів, а також запропоновано авторське визначення поняття «організаційно-правовий механізм публічного управління у сфері медичного обслуговування».

Крім того, удосконалено методологію дослідження макросередовища шляхом застосування PESTL-аналізу, уточнено понятійно-категоріальний апарат, принципи публічного управління у сфері медичного обслуговування та науково-методичні підходи до цифрової трансформації галузі.

Відмінність дисертації від попередніх досліджень полягає в тому, що більшість із них розглядали окремі нормативно-правові, організаційні або інституційні аспекти функціонування системи охорони здоров'я. Натомість у цій роботі, виконаній у межах спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», організаційно-правовий механізм публічного управління у сфері медичного обслуговування досліджено комплексно – із поєднанням теоретичного обґрунтування, PESTL-аналізу зовнішнього середовища, розроблення концептуальної моделі та її практичної апробації на базі закладу охорони здоров'я.

Професор кафедри маркетингу та туризму, доктор наук з державного управління, професор **Андрій СТОЙКА**:

*Як Ви визначаєте організаційно-правовий механізм публічного управління у сфері медичного обслуговування? Які його основні складові та чому саме вони є визначальними?*

**Ірина Пастущенко:** У дисертації організаційно-правовий механізм публічного управління у сфері медичного обслуговування визначено як синергетичне поєднання правового регулювання й організаційного забезпечення, за допомогою яких забезпечується реалізація державна політика в сфері медичного обслуговування. Його функціонування ґрунтується на принципах пацієнтоорієнтованості, доступності, ефективності, прозорості та підзвітності.

Особливістю запропонованого підходу є те, що цей механізм розглядається у двох взаємопов'язаних вимірах. Перший – правовий, який забезпечує нормативне регулювання сфери через систему законодавчих і підзаконних актів. Другий – організаційний, що охоплює практичну реалізацію цих норм суб'єктами публічного управління та забезпечує їхнє ефективне функціонування. Запропонована структура механізму включає п'ять взаємопов'язаних компонентів:

- суб'єктно-нормативний – сукупність суб'єктів публічного управління та нормативно-правової бази, що визначає їхні повноваження і взаємодію;
- функціонально-організаційний – управлінські функції, процедури, розподіл повноважень і координацію діяльності;
- ресурсний – кадрове, фінансове, матеріально-технічне та інше ресурсне забезпечення;

- інформаційно-цифровий – електронна система охорони здоров'я, цифрові сервіси, телемедицина та інформаційно-аналітичне забезпечення;
- результативний компонент із механізмом зворотного зв'язку, який забезпечує оцінювання результативності прийнятих управлінських рішень, їх коригування та постійне вдосконалення механізму.

Саме така структура є визначальною, оскільки її компоненти функціонують не ізольовано, а як єдина взаємопов'язана система. Правове регулювання без належної організаційної реалізації залишається декларативним, а організаційні рішення без ресурсного, цифрового та інформаційного забезпечення не можуть бути повністю реалізовані. Водночас механізм зворотного зв'язку забезпечує адаптацію системи до сучасних викликів, зокрема медичної реформи, цифрової трансформації, євроінтеграційних процесів та умов воєнного стану.

Таким чином, запропонована структура механізму дозволяє розглядати систему медичного обслуговування як цілісний об'єкт публічного управління, а не як сукупність окремих правових чи організаційних елементів.

Завідувач кафедри публічного управління та адміністрування, доктор економічних наук, професор **Анна ЧЕЧЕЛЬ:**

*Чому для аналізу сучасного стану сфери медичного обслуговування Ви обрали саме PESTL-аналіз? Які чинники сьогодні найбільше впливають на розвиток системи охорони здоров'я України?*

**Ірина Пастущенко:** PESTL-аналіз було обрано тому, що він є одним із найбільш ефективних інструментів комплексного аналізу зовнішнього середовища, який широко застосовується у стратегічному менеджменті та дедалі активніше використовується у сфері публічного управління. Його перевага полягає в тому, що він дає змогу системно оцінити вплив політичних, економічних, соціально-демографічних, технологічних і правових чинників на розвиток системи медичного обслуговування, виявити ключові ризики, загрози й можливості та сформувати науково обґрунтовані управлінські рішення. На відміну від традиційного аналізу окремих проблем, PESTL-аналіз дозволив оцінити взаємний вплив зовнішніх факторів та визначити їхній комплексний вплив на функціонування організаційно-правового механізму публічного управління.

Проведений у дисертації PESTL-аналіз показав, що сьогодні найбільший вплив на розвиток системи охорони здоров'я України мають такі групи чинників.

*Політичні* – продовження медичної реформи, процеси децентралізації, наслідки збройної агресії Російської Федерації, а також наявність корупційних ризиків у сфері публічного управління.

*Економічні* – недостатній рівень фінансування галузі та значна частка прямих витрат населення на медичну допомогу.

*Соціально-демографічні* – депопуляція, зниження народжуваності, масштабна зовнішня міграція та старіння населення, що істотно впливають на потреби у медичних послугах.

*Технологічні* – цифрова трансформація системи охорони здоров'я, розвиток електронної системи охорони здоров'я, телемедицини та цифрових сервісів.

*Правові* – фрагментарність нормативно-правового регулювання та відсутність комплексного законодавчого врегулювання окремих напрямів, зокрема загальнообов'язкового медичного страхування.

Основний висновок проведеного аналізу полягає в тому, що жодна із зазначених груп чинників не впливає ізольовано. Вони перебувають у постійній взаємодії, а зміни в одному середовищі спричиняють трансформації в інших. Саме тому для дослідження організаційно-правового механізму публічного управління було важливо застосувати комплексний підхід, який дозволив оцінити систему медичного обслуговування як цілісний об'єкт управління.

Професор кафедри публічного управління та адміністрування, доктор наук з державного управління, професор **Олена БРАЖКО:**

*У чому полягає сутність запропонованої Вами сервісної маршрутизації пацієнтів? Чому Ви розглядаєте її саме як інструмент публічного управління, а не лише як спосіб удосконалення внутрішньої роботи лікарні?*

**Ірина Пастущенко:** Принципова відмінність запропонованого підходу полягає в тому, що сервісна маршрутизація пацієнтів розглядається не як елемент внутрішньої організації роботи окремого закладу охорони здоров'я, а як інструмент публічного управління, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері медичного обслуговування через підвищення пацієнтоорієнтованості, доступності, прозорості та якості медичних послуг. Іншими словами, у роботі запропоновано перейти від управління медичними процесами до посилення пацієнтоорієнтованості системи медичного обслуговування.

Під сервісним маршрутом пацієнта, на наше розуміння, є організація всього процесу взаємодії пацієнта із закладом охорони здоров'я – від першого звернення до завершення отримання медичної послуги та оцінювання її якості. Запропонована модель включає п'ять взаємопов'язаних етапів: звернення пацієнта, реєстрацію в медичній інформаційній системі, формування оптимального маршруту відповідно до потреб пацієнта, сервісний супровід і отримання зворотного зв'язку.

Важливо розрізняти клінічний і сервісний маршрути. Клінічний маршрут визначає послідовність лікувально-діагностичних заходів, тоді як сервісний забезпечує комфортну, зрозумілу та ефективну взаємодію пацієнта із закладом на всіх етапах отримання медичної допомоги. Ці маршрути не дублюють один одного, а взаємодоповнюють.

Практична апробація моделі здійснювалася в КП «Рівненська обласна клінічна лікарня імені Юрія Семенюка». Зокрема, було модернізовано роботу фронт-офісу, змінено функціональну роль реєстратора, який став сервісним координатором маршруту пацієнта, впроваджено сучасні цифрові інструменти реєстрації та навігації, а також забезпечено окремий порядок обслуговування законодавчо визначених пільгових категорій населення.

Саме ці елементи дають підстави розглядати сервісну маршрутизацію як інструмент публічного управління. По-перше, вона впроваджується через нормативне регулювання – внутрішні стандарти, накази та посадові інструкції. По-друге, забезпечує реалізацію принципів публічного управління, насамперед пацієнтоорієнтованості, доступності, прозорості та рівності доступу до медичних послуг. По-третє, функціонує у взаємозв'язку із загальнодержавною системою нормативного регулювання, зокрема вимогами НСЗУ, електронної системи охорони здоров'я та електронного направлення. І, нарешті, результати її апробації свідчать, що такий підхід може бути використаний не лише в окремому закладі, а й масштабований як один із стандартів організації медичного обслуговування на рівні всієї системи охорони здоров'я.

Саме обґрунтування сервісної маршрутизації пацієнтів як інструменту публічного управління та її інтеграція до організаційно-правового механізму публічного управління, є одним із ключових результатів дисертаційної роботи.

Доцент кафедри публічного управління та адміністрування, доцент, доктор філософії з публічного управління та адміністрування **Світлана ВЕРИТЕЛЬНИК:**

*Які практичні результати дало впровадження Сервісного центру в КП «Рівненська обласна клінічна лікарня імені Ю. Семенюка»? Як це вплинуло на маршрут пацієнта, роботу медичного персоналу та ефективність діяльності закладу?*

**Ірина Пастущенко:** Практичне впровадження Сервісного центру та політики «поліклініка без черг» підтвердило ефективність запропонованої моделі сервісної маршрутизації пацієнтів. Отримані результати свідчать про покращення якості медичного обслуговування, підвищення задоволеності пацієнтів, оптимізацію роботи персоналу та загальне підвищення ефективності діяльності закладу.

Найбільш показовими результатами стали:

- кількість звернень і скарг пацієнтів порівняно з 2022 р. скоротилася майже у 4 рази;
- рівень задоволеності пацієнтів медичними послугами та сервісом у 2025 році становив 8,34 бала із 10 за результатами опитування 439 пацієнтів;

- середній час очікування на прийом до лікаря скоротився до 11,62 хвилини, при цьому вже кожен третій пацієнт користується записом без очікування в черзі;
- 71,5 % пацієнтів максимально оцінили готовність повторно звернутися до закладу, що свідчить про високий рівень довіри та лояльності;
- 92% медичних працівників відзначили покращення взаємодії між структурними підрозділами та зменшення адміністративного навантаження.

Суттєво змінився і сам маршрут пацієнта. Якщо раніше він супроводжувався живими чергами та обмеженими можливостями запису, то після впровадження Сервісного центру було створено централізований контакт-центр, запроваджено електронні канали запису, термінали самореєстрації, сучасну систему навігації та інтеграцію сервісного і клінічного маршрутів через медичну інформаційну систему.

Для медичного персоналу це означало чіткіший розподіл сервісних і клінічних функцій, скорочення часу на виконання адміністративних процедур та можливість зосередитися на наданні медичної допомоги.

Для закладу в цілому впровадження Сервісного центру забезпечило підвищення організаційної ефективності, збільшення кількості звернень пацієнтів на 27,6%, прозорість розрахунків за медичні послуги та підтвердження відповідності системи управління якістю міжнародному стандарту ISO 9001:2015.

Отже, результати апробації свідчать, що запропонована модель сервісної маршрутизації має не лише локальний ефект для окремого закладу охорони здоров'я, а й може бути використана як практичний інструмент модернізації організації медичного обслуговування в інших закладах системи охорони здоров'я України. Практично це означає, що вдалося не просто скоротити час очікування чи кількість скарг, а змінити саму модель взаємодії між пацієнтом і закладом охорони здоров'я — від черги до сервісу.

Доцент кафедри публічного управління та адміністрування, кандидат політичних наук, доцент **Марина ЗЕЛІНСЬКА:**

*Як у запропонованій Вами моделі сервісної маршрутизації організовано збір та аналіз звернень і відгуків пацієнтів? Як отримана інформація використовується для прийняття управлінських рішень?*

**Ірина Пастущенко:** Однією з принципових особливостей запропонованої моделі є те, що звернення та відгуки пацієнтів розглядаються не лише як засіб комунікації із закладом, а як джерело управлінської інформації, необхідної для постійного вдосконалення якості медичного обслуговування.

До впровадження Сервісного центру робота зі зверненнями мала переважно фрагментарний характер: не було єдиної процедури їх реєстрації та аналізу, чітко визначених строків розгляду, механізму категоризації й обов'язкового зворотного зв'язку із заявниками.

У запропонованій моделі збір інформації здійснює Сервісний центр через багатоканальну систему зворотного зв'язку, яка включає гарячу лінію контакт-центру, електронні анкети за QR-кодами, післявізитні SMS-опитування, телефонні опитування пацієнтів після консультації або лікування, а також відгуки, залишені на офіційному сайті закладу та на цифрових платформах. Такий підхід забезпечує отримання максимально повної та різнопланової інформації про досвід пацієнтів.

Подальший аналіз звернень здійснюється відповідно до затвердженого наказом закладу порядку. Кожне звернення реєструється, категоризується, передається профільному заступнику директора та, за необхідності, розглядається на засіданні Медичної ради. Це забезпечує стандартизований і прозорий підхід до розгляду звернень.

Отримана інформація використовується у процесі прийняття управлінських рішень за принципом безперервного вдосконалення. Регулярно аналізуються ключові показники, зокрема кількість звернень і скарг, рівень задоволеності пацієнтів та час очікування медичних послуг. На основі цього приймаються управлінські рішення щодо вдосконалення внутрішніх процесів, оновлення локальних нормативних документів, організації навчання персоналу, удосконалення сервісних маршрутів, а в разі необхідності – застосування відповідних управлінських або дисциплінарних заходів.

Таким чином, запропонована модель забезпечує перехід від реагування на окремі скарги до системного управління якістю медичного обслуговування на основі аналізу даних і постійного зворотного зв'язку з пацієнтами. Саме такий підхід забезпечує реалізацію одного з ключових принципів сучасного публічного управління – ухвалення управлінських рішень на основі об'єктивних даних і постійного зворотного зв'язку із громадянами.

Аспірант 3 року підготовки за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування МДУ **Микита АНГЕЛІН:**

*Наскільки запропонована модель сервісної маршрутизації узгоджується з чинною системою фінансування через НСЗУ? Чи може її впровадження сприяти підвищенню фінансової стійкості, ефективності та конкурентоспроможності закладу?*

**Ірина Пастущенко:** Запропонована модель сервісної маршрутизації повністю узгоджується з чинною моделлю фінансування системи охорони здоров'я через Національну службу здоров'я України. Її впровадження не потребує внесення змін до законодавства, оскільки здійснюється шляхом удосконалення внутрішніх управлінських процесів, локальних нормативних документів і процедур закладу охорони здоров'я. Іншими словами, запропонована модель не змінює правила фінансування, а підвищує управлінську спроможність закладу максимально ефективно працювати в умовах чинного механізму фінансування через НСЗУ.

Модель відповідає принципу «гроші йдуть за пацієнтом», який лежить в основі діяльності НСЗУ. Вона не змінює механізму фінансування, але створює організаційні умови для більш повного обліку наданих медичних послуг, підвищення доступності сервісів та ефективнішої взаємодії з пацієнтами.

Практична апробація в КП «Рівненська обласна клінічна лікарня імені Юрія Семенюка» підтвердила, що централізація комунікації через Сервісний центр сприяла збільшенню кількості зареєстрованих звернень пацієнтів на 27,6 %, що створило додаткові можливості для повнішого обліку фактично наданих послуг і більш ефективного використання чинного механізму фінансування.

Крім того, впровадження моделі позитивно вплинуло на фінансову стійкість та конкурентоспроможність закладу. Підвищення якості сервісу, зростання довіри пацієнтів, сертифікація системи управління якістю за ISO 9001:2015, а також прозорість організації платних медичних послуг сприяють зміцненню репутації закладу та підвищенню його привабливості для пацієнтів. Водночас важливо, що впровадження моделі не потребує суттєвих додаткових фінансових витрат.

Разом із тим модель не усуває окремих системних проблем фінансування галузі, зокрема відсутності в Україні повноцінної системи загальнообов'язкового медичного страхування. Тому вона розглядається не як альтернатива чинній моделі фінансування, а як інструмент підвищення ефективності функціонування закладів охорони здоров'я в межах існуючої нормативно-правової та фінансової системи.

**Після відповідей на запитання виступили:**

**Науковий керівник** – професор кафедри публічного управління та адміністрування, доктор економічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту управління Маріупольського державного університету **Денис ТАРАСЕНКО.**

Здобувачкою Пастущенко Іриною Петрівною повністю виконано індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури Маріупольського державного університету за наступними дисциплінами, що повністю відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій, Стандарту вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами та доповненнями, чинними станом на 2026 р.), зокрема щодо опанування

освітньої складової, формування загальних і спеціальних компетентностей, оволодіння методологією наукової діяльності та набуття універсальних навичок дослідника. Зазначене підтверджується успішним опануванням передбачених освітньо-науковою програмою навчальних дисциплін.

Пастущенко І.П. проявила себе відповідальною, дисциплінованою та наполегливою дослідницею, яка своєчасно й у повному обсязі виконувала індивідуальний план наукової роботи, брала активну участь у науково-дослідній та освітній діяльності, систематично відвідувала навчальні заняття й наукові заходи. Здобувачка оволоділа загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору (3 кредити ЄКТС).

Упродовж навчання здобувачка набула універсальних навичок дослідниці, зокрема здатності до пошуку, систематизації, критичного аналізу та узагальнення наукової інформації, застосування методології наукової, освітньої та управлінської діяльності, формування обґрунтованих управлінських рішень у сфері публічного управління. Продемонстровано високий рівень самостійності у проведенні наукових досліджень, здатність до адаптації в умовах змін, використання сучасних інформаційних технологій і новітніх наукових підходів у професійній діяльності. Здобувачкою на відмінно опановано методологію, методи та дизайн наукового дослідження в публічному управлінні, гносеологічні, аксіологічні, праксеологічні аспекти публічного управління, аналіз і дослідження публічної політики та демократичного врядування (9 кредитів ЄКТС).

Здобувачкою набуто мовних компетентностей, достатніх для підготовки академічних текстів, представлення результатів наукових досліджень англійською мовою та роботи з іншомовними науковими джерелами відповідно до спеціальності.

Під час виконання дисертаційної роботи Пастущенко І.П. продемонструвала високий рівень наукової самостійності, аналітичного мислення та здатність до формулювання обґрунтованих наукових висновків і практичних рекомендацій. Отримані результати характеризуються науковою новизною та мають теоретичне і практичне значення для розвитку сфери публічного управління та адміністрування.

***Виконання індивідуального плану наукової роботи.***

Виконання індивідуального плану аспірантки підтверджено результатами проміжної, підсумкової та заключної атестацій. У процесі підготовки дисертаційної роботи здобувачка продемонструвала відповідальне ставлення до виконання поставлених наукових завдань, належний рівень організації дослідницької роботи та здатність до самостійного наукового пошуку. З метою досягнення поставленої мети та реалізації завдань дисертаційної роботи використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема:

– метод аналізу – для визначення ступеня наукової розробленості проблеми, узагальнення вітчизняних і зарубіжних підходів до формування та реалізації організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування;

– PESTL-аналіз – для комплексної оцінки впливу політичних, економічних, соціально-демографічних, технологічних і правових факторів на функціонування сфери медичного обслуговування;

– системний і структурно-функціональний методи – для дослідження сфери медичного обслуговування як цілісної системи, визначення її структури, основних елементів, функцій і взаємозв’язків між суб’єктами публічного управління;

– історичний і хронологічний методи – для аналізу трансформації організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування та дослідження нормативно-правових змін у відповідній сфері;

– метод екстраполяції – для оцінювання можливостей адаптації кращого зарубіжного досвіду до вітчизняної практики публічного управління сферою медичного обслуговування;

– методи синтезу та моделювання – під час розроблення пропозицій щодо вдосконалення організаційно-правового механізму публічного управління, обґрунтування його структурних елементів і функціональних характеристик;

– методи узагальнення та програмно-цільового аналізу – для визначення пріоритетних напрямів розвитку й удосконалення досліджуваного механізму.

**Актуальність дисертаційної роботи** зумовлена необхідністю забезпечення доступності та якості медичних послуг, підвищення ефективності функціонування системи охорони здоров'я, розвитку пацієнтоорієнтованих моделей медичного обслуговування та впровадження сучасних цифрових управлінських технологій.

Система охорони здоров'я України функціонує в умовах соціально-економічних і безпекових викликів, пов'язаних із наслідками економічних криз, демографічними втратами, фінансовими обмеженнями та воєнним станом. Наявні структурні й інституційні проблеми негативно впливають на доступність і якість медичних послуг, ефективність управлінських рішень та реалізацію права громадян на охорону здоров'я.

У цих умовах особливого значення набуває вдосконалення організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування. Фрагментарність нормативно-правового забезпечення, недостатня координація між суб'єктами управління, обмежена цифрова інтеграція та недостатня орієнтація на потреби пацієнта зумовлюють необхідність наукового обґрунтування напрямів його модернізації з урахуванням європейських стандартів і сучасних трансформаційних процесів.

У межах спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» комплексне дослідження організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування залишається недостатньо розробленим, що й зумовило вибір теми дисертації, її мету та основні завдання.

*Метою дисертаційної роботи* є обґрунтування теоретико-методологічних засад формування організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України та визначення пріоритетних напрямів його вдосконалення.

Для досягнення поставленої мети визначено такі *завдання дослідження*:

– проаналізувати стан наукової розробленості проблематики організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування, узагальнити наукові підходи до її дослідження, виявити теоретичні прогалини та визначити орієнтири подальшого наукового аналізу;

– уточнити понятійно-категоріальний апарат дослідження у сфері публічного управління медичним обслуговуванням, розкрити зміст і співвідношення базових понять, сформулювати авторське визначення організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування населення, визначити його структуру та обґрунтувати засади організації й функціонування цієї сфери.

– дослідити нормативно-правове регулювання публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України, охарактеризувати структуру нормативно-правового забезпечення, виявити ключові проблеми та обґрунтувати напрями систематизації правових актів з урахуванням сучасних викликів;

– здійснити аналіз глобальних викликів і тенденцій трансформації систем охорони здоров'я та узагальнити зарубіжний досвід публічного управління у сфері медичного обслуговування з метою визначення управлінських практик, релевантних для модернізації вітчизняного організаційно-правового механізму;

– визначити політичні фактори макросередовища функціонування сфери медичного обслуговування України на основі PESTL-аналізу та оцінити їх вплив на формування і реалізацію організаційно-правового механізму публічного управління;

– проаналізувати економічні та соціально-демографічні чинники публічного управління сферою медичного обслуговування населення України та визначити їх вплив на ефективність організаційно-правового механізму, доступність і якість медичних послуг;

– оцінити стан доступності, якості та пацієнтоорієнтованості медичних послуг на регіональному рівні та на цій основі обґрунтувати напрями оптимізації організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування;

– дослідити цифровізацію і технологізацію як стратегічний напрям модернізації організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування та визначити напрями подальшої цифрової трансформації цієї сфери;

– обґрунтувати сервісну маршрутизацію пацієнтів як інструмент удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування та оцінити ефективність її впровадження на прикладі регіонального закладу охорони здоров'я.

*Об'єкт дослідження* – публічне управління у сфері медичного обслуговування населення.

*Предмет дослідження* – організаційно-правовий механізм формування та реалізації публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України.

**Зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами**

Дисертаційна робота виконана в межах науково-дослідної тематики кафедри публічного управління та адміністрування Маріупольського державного університету: «Публічне управління для сталого розвитку та відновлення територій» (період розробки НДР: 2025-2028, номер державної реєстрації 0125U001011, керівник д.е.н., професор Чечель А.О).

У межах зазначеної науково-дослідної теми здобувачкою обґрунтовано теоретико-методологічні засади формування організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України та визначено напрями його вдосконалення.

Матеріали дисертаційної роботи, зокрема, розробки та рекомендації дослідження впроваджено у навчальний процес при розробці навчально-методичного забезпечення з дисциплін «Основи сталого розвитку суспільства» та «Сталий розвиток і соціальна відповідальність в державній та муніципальній владі» освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти денної та заочної форми навчання.

**Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.**

Здобувачкою Пастущенко І.П.

Вперше:

обґрунтовано сервісну маршрутизацію пацієнтів як інструмент модернізації організаційно-правового механізму публічного управління, що інтегрує правові, організаційні та цифрові інструменти управління медичними процесами в сервісно-орієнтовану модель медичного обслуговування; розроблено підхід до її інституціоналізації в системі публічного управління через нормативне закріплення стандартів сервісної взаємодії, регламентацію відповідальності суб'єктів та інтеграцію маршрутів пацієнтів у систему управління якістю медичних послуг; доведено, що сервісна маршрутизація пацієнтів як управлінська технологія забезпечує реалізацію принципів пацієнтоорієнтованості, доступності, прозорості та підзвітності, оптимізує взаємодію між рівнями медичної допомоги, сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів і якості медичних послуг, а також формує підґрунтя для впровадження сервісно-орієнтованої моделі публічного управління у сфері медичного обслуговування;

запропоновано авторське визначення «організаційно-правовий механізм публічного управління у сфері медичного обслуговування» як синергетичного поєднання правового регулювання й організаційного забезпечення реалізації державної політики у сфері медичного обслуговування, що функціонує на засадах пацієнтоорієнтованості, доступності, ефективності, прозорості та підзвітності;

сформовано цілісну концептуальну модель організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування як інтегрованої системи правових, організаційних, інституційних, сервісних і цифрових інструментів, що функціонують у взаємопов'язаних правовому та організаційному вимірах; запропоновано структуру

механізму (суб'єктний, нормативно-правовий, функціонально-організаційний, ресурсний, інформаційно-цифровий, результативний компоненти та зворотний зв'язок), орієнтовану на реалізацію державної політики в умовах реформ, євроінтеграції та воєнного стану.

Удосконалено:

методологічні підходи до дослідження макросередовища функціонування сфери медичного обслуговування, зокрема обґрунтовано застосування PESTL-аналізу як інструменту системної ідентифікації політичних, економічних, соціально-демографічних, технологічних і правових факторів впливу на формування та функціонування організаційно-правового механізму публічного управління; доведено визначальний вплив макросередовищних чинників (збройної агресії, фінансового забезпечення, міграції, депопуляції, цифровізації, регуляторних норм) на ефективність управління сферою медичного обслуговування та необхідність їх урахування при розробленні управлінських рішень і стратегій модернізації галузі;

понятійно-категоріальний апарат дослідження організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування, зокрема уточнено зміст і співвідношення понять «медичне обслуговування», «медична послуга», «медична допомога», «організаційний механізм», «правовий механізм»;

принципи функціонування і розвитку сфери медичного обслуговування (пацієнтоорієнтованість, доступність, безпека, ефективність, партнерство, прозорість і підзвітність) як концептуальну основу вдосконалення публічного управління в умовах медичної реформи, цифрової трансформації та воєнного стану;

науково-методологічні підходи до цифровізації й технологізації публічного управління у сфері медичного обслуговування, зокрема щодо використання телемедицини, електронних медичних систем і цифрових платформ як управлінських інструментів підвищення доступності, якості й прозорості медичних послуг та міжінституційної взаємодії.

Набули подальшого розвитку:

наукові положення щодо правового забезпечення публічного управління у сфері медичного обслуговування через обґрунтування напрямів систематизації та кодифікації законодавства, усунення колізій і дублювань, гармонізації з європейськими нормами та адаптації до умов воєнного стану;

підходи до модернізації публічного управління сферою медичного обслуговування на регіональному й локальному рівнях через посилення інституційної спроможності суб'єктів управління, упровадження сервісно- та пацієнтоорієнтованих моделей організації медичних послуг, розвиток цифрових технологій і міжсекторальної взаємодії;

підходи до використання зарубіжного досвіду організації медичного обслуговування на засадах відсутності універсальної моделі та доцільності адаптивного поєднання елементів різних моделей (бюджетної, страхової, приватної, інноваційної, змішаної та громадської) із урахуванням національних особливостей (історичних, політичних, економічних і соціокультурних), забезпечення балансу державного і приватного фінансування, оптимізації децентралізації, застосування регульованих ринкових механізмів і розширення вибору пацієнта як складових модернізації публічного управління у сфері медичного обслуговування.

**Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.**

Методологічну основу дисертаційної роботи становить комплекс загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, застосування яких забезпечило обґрунтованість і достовірність отриманих результатів.

Логіко-семантичний метод, а також методи аналізу, синтезу, узагальнення та сходження від абстрактного до конкретного використано для уточнення понятійно-категорійного апарату, визначення сутності організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування та узагальнення наукових підходів до його дослідження.

Системний і структурно-функціональний методи дали змогу дослідити сферу медичного обслуговування як цілісну систему, визначити її структуру, функції та взаємозв'язки між суб'єктами публічного управління. Історичний та хронологічний методи застосовано для аналізу трансформації нормативно-правового регулювання та розвитку системи медичного обслуговування населення в Україні.

Методи моделювання, екстраполяції та програмно-цільового аналізу використано під час розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування та визначення пріоритетних напрямів його розвитку.

Інформаційну основу дослідження становлять Конституція України, закони України, підзаконні нормативно-правові акти, офіційні статистичні дані, аналітичні матеріали, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з проблем публічного управління, медичного права та організації охорони здоров'я.

Емпіричну базу дослідження сформовано на основі аналітичних і практичних матеріалів комунального підприємства «Рівненська обласна клінічна лікарня імені Юрія Семенюка» Рівненської обласної ради, що дало змогу обґрунтувати прикладні рекомендації щодо вдосконалення організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування України.

**Апробація результатів дисертації.**

Основні положення, результати та висновки дисертаційної роботи апробовано у 14 тезах доповідей, опублікованих у матеріалах міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій, що відбулися у 2023–2026 рр. у Переяславі, Києві, Полтаві, Івано-Франківську, Одесі, Рівному, Нарві (Естонія) та Нью-Йорку (США).

**Повнота опублікування результатів дисертації, кількість наукових публікацій та конкретний особистий внесок здобувача**.

Основні результати дисертаційної роботи достатньою мірою відображені у наукових публікаціях здобувачки. Загальний обсяг опублікованих праць за темою дисертації становить 7,0 друк. арк., з яких: 6 наукових статей (3,9 друк. арк.) опубліковано у фахових виданнях України, включених до переліку наукових фахових видань України, 1 стаття у зарубіжному науковому виданні (0,6 друк.ар.)**;** 14 публікацій (2,5 друк. арк.) апробаційного характеру – у матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

У співавторстві здобувачкою опубліковано одну наукову статтю «Сервісні маршрути пацієнтів як організаційно-правовий механізм публічного управління у сфері медичного обслуговування (на прикладі регіональної клінічної лікарні)» у фаховому науковому виданні України «Здоров'я нації», яке індексується в міжнародній наукометричній базі даних Scopus. У статті обґрунтовано сервісні маршрути пацієнтів як організаційно-правовий механізм публічного управління у сфері медичного обслуговування. Особистий внесок здобувачки полягає у формуванні наукової концепції дослідження, визначенні методологічних підходів, зборі та аналізі емпіричних даних, підготовці аналітичних матеріалів, формулюванні висновків і написанні основної частини тексту статті.

**Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.**

Результати виконаного наукового дослідження здобувачки спрямовані на розв'язання важливого наукового завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних засад та розробленні методичних і практичних рекомендацій щодо формування та реалізації організаційно-правового механізму публічного управління в сфері медичного обслуговування населення України.

Отримані наукові результати мають теоретичне та прикладне значення, характеризуються науковою новизною і можуть бути використані в діяльності органів публічної влади, а також у подальших наукових дослідженнях.

Дисертаційна робота повністю відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» за змістом, предметною сферою та використаним методологічним інструментарієм.

**Єдність змісту роботи, оцінка мови та стилю дисертації.**

Матеріали дисертації викладено послідовно у формально-логічний спосіб з дотриманням наукового стилю викладення.

**Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).**

Під час виконання дисертації здобувачка дотримувалася принципів академічної доброчесності, що підтверджено висновком за результатами проведеної перевірки відповідно до чинного Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та навчально-методичних працях науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти МДУ (додається (довідка від 09.09.2026). За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації.

**Відповідність дисертації** вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами) та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40.

Дисертація здобувачки Пастущенко Ірини Петрівни за темою «Організаційно-правовий механізм публічного управління в сфері медичного обслуговування населення України», за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 № 44, Вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, та може бути представлена до обговорення під час публічної презентації здобувачем наукових результатів.

Більш деталізований висновок керівника є в матеріалах цієї публічної презентації, прошу підтримати.

**Рецензент дисертаційної роботи** – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри маркетингу та туризму навчально-наукового інституту управління Маріупольського державного університету **ТОКАРЕВА Валентина Іванівна.**

Дисертаційна робота Ірини Петрівни Пастущенко є ґрунтовним і комплексним дослідженням, присвяченим одній із найактуальніших проблем сучасного державного управління – формуванню та реалізації ефективного організаційно-правового механізму публічного управління в сфері медичного обслуговування України.

Актуальність теми дисертаційної роботи зумовлена необхідністю вдосконалення організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування населення в умовах реформування системи охорони здоров'я, цифрової трансформації, євроінтеграційних процесів та викликів воєнного стану. Наявність проблем доступності та якості медичних послуг, недостатня координація суб'єктів управління, потреба в розвитку пацієнтоорієнтованих підходів і сервісних моделей медичного обслуговування зумовлюють наукову та практичну значущість обраної теми. Дослідження

спрямоване на вирішення актуального наукового завдання щодо обґрунтування напрямів модернізації публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України.

Дисертаційна робота виконана в межах науково-дослідної тематики кафедри публічного управління та адміністрування Маріупольського державного університету: «Публічне управління для сталого розвитку та відновлення територій» (період розробки НДР: 2025-2028, номер державної реєстрації 0125U001011, керівник д.е.н., професор Чечель А.О). Тематика дослідження відповідає пріоритетним напрямам розвитку науки у сфері публічного управління та завданням реформування системи охорони здоров'я України.

Дисертаційна робота має логічну структуру, складається зі вступу, трьох розділів, висновків та додатків. Зміст роботи є послідовним, а структура відповідає поставленій меті дослідження, що відповідає вимогам до наукових праць цього рівня. У ній чітко визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження. Логіка побудови роботи є послідовною – від теоретико-методологічного осмислення проблеми до розроблення конкретних практичних пропозицій.

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в розробленні теоретико-методологічних засад формування та вдосконалення організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування населення.

До найбільш вагомих результатів належать:

– обґрунтування сервісної маршрутизації пацієнтів як інструменту модернізації організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування;

– запропоноване авторське визначення поняття «організаційно-правовий механізм публічного управління у сфері медичного обслуговування»;

– сформована концептуальна модель зазначеного механізму як інтегрованої системи правових, організаційних, сервісних та цифрових інструментів;

– удосконалення підходів до дослідження впливу факторів макросередовища на функціонування сфери медичного обслуговування на основі застосування PESTL-аналізу;

– подальший розвиток підходів до цифровізації та сервісної трансформації публічного управління у сфері медичного обслуговування.

Практичне значення одержаних результатів підтверджується їх впровадженням у діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів охорони здоров'я, закладів вищої освіти та громадських організацій. Результати дослідження використані в діяльності Рівненської обласної ради, Департаменту цивільного захисту та охорони здоров'я населення Рівненської облдержадміністрації, Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації, КП «Рівненська обласна клінічна лікарня імені Юрія Семенюка», Національного університету охорони здоров'я України ім. П.Л. Шупика, Житомирського державного університету ім. І. Франка та громадських організацій, що підтверджується відповідними довідками та актами впровадження.

Основні положення та результати дисертаційної роботи пройшли належну апробацію шляхом їх оприлюднення на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях з проблем публічного управління та охорони здоров'я. Результати дослідження обговорювалися на наукових форумах в Україні та за кордоном, що підтверджує їх актуальність і практичну значущість.

Повнота висвітлення результатів дисертації відповідає встановленим вимогам. Основні положення дослідження відображено у 21 науковій публікації, зокрема 6 наукових статей (3,9 друк. арк.) опубліковано у фахових виданнях України, включених до переліку наукових фахових видань України, 1 стаття у зарубіжному науковому виданні (0,6 друк.ар.); 14 публікацій (2,5 друк. арк.) апробаційного характеру – у матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій Це свідчить про достатній рівень наукової апробації та висвітлення отриманих результатів.

Позитивно оцінюючи актуальність обраної теми, належний теоретико-методологічний рівень дослідження, обґрунтованість наукових положень і практичну значущість отриманих результатів, вважаю за доцільне висловити окремі зауваження та побажання, які мають

дискусійний характер і можуть бути враховані авторкою в подальших наукових дослідженнях.

1. Використання PESTL-аналізу дозволило систематизувати основні чинники зовнішнього середовища функціонування сфери медичного обслуговування. Разом із тим, доцільним було б більш детально обґрунтувати взаємний вплив політичних, економічних, соціально-демографічних, технологічних та правових чинників, оскільки в реальних умовах вони мають не ізольований, а взаємопов'язаний і комплексний характер.

2. У підрозділі 3.2 дисертації ґрунтовно розглянуто питання цифровізації та технологізації сфери медичного обслуговування, зокрема впровадження електронних медичних систем, телемедицини та цифрових сервісів. Водночас доцільним було б більш детально проаналізувати аспекти цифрової нерівності, пов'язані з обмеженим доступом окремих соціальних груп та територіальних громад до електронних медичних сервісів, а також з відмінностями у рівні цифрових компетентностей користувачів.

3. Одним із вагомих результатів дослідження є обґрунтування сервісної маршрутизації пацієнтів як інструменту вдосконалення організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування. Водночас аргументація запропонованого підходу могла б бути посилена шляхом ширшого залучення порівняльного аналізу практики впровадження подібних сервісних моделей у закладах охорони здоров'я різних регіонів України та зарубіжних країн. Це дозволило б повніше продемонструвати можливості масштабування та адаптації запропонованих управлінських рішень до різних організаційних умов функціонування системи охорони здоров'я.

4. Запропоновані авторкою напрями вдосконалення організаційно-правового механізму публічного управління потребують подальшої конкретизації шляхом розроблення системи показників оцінювання їх результативності, насамперед у частині доступності, якості та пацієнтоорієнтованості медичних послуг.

5. Заслуговує позитивної оцінки систематизація складових організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування. Разом із тим, бажано було б більш детально обґрунтувати взаємозв'язки між його організаційною та правовою складовими, зокрема показати, яким чином нормативно-правове регулювання трансформується у конкретні управлінські процедури, організаційні рішення та практичні механізми реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я.

6. У дисертації належну увагу приділено процесам цифровізації, технологізації та інноваційного розвитку сфери медичного обслуговування. Водночас перспективним напрямом подальших досліджень могло б стати поглиблення аналізу управлінських ризиків цифрової трансформації, зокрема ризиків, пов'язаних із кібербезпекою, захистом персональних даних, забезпеченням безперервності функціонування цифрової інфраструктури та адаптацією організаційних процесів до технологічних змін.

Висловлені зауваження та побажання мають переважно дискусійний і рекомендаційний характер, не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи та не ставлять під сумнів його наукову новизну, теоретичну цінність і практичну значущість. Наведені положення можуть розглядатися як напрями подальшого розвитку досліджень організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України.

Дисертаційна робота Пастущенко Ірини Петрівни є завершеним науковим дослідженням, що відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Слово для відповіді на зауваження рецензента надається **здобувачці Ірині Пастущенко**.

**Ірина Пастущенко:** Дякуємо шановній рецензентці за витрачений час, детальний аналіз нашої роботи та слушні зауваження.

*1. Щодо взаємного впливу чинників PESTL-аналізу*

Дякую за слушне зауваження. У дисертації PESTL-аналіз використано для систематизації основних чинників зовнішнього середовища публічного управління у сфері медичного обслуговування. Водночас погоджуюся, що політичні, економічні, соціально-демографічні, технологічні та правові чинники доцільно розглядати не лише окремо, а й у їх взаємозв'язку. Такий підхід дозволяє глибше оцінити комплексний вплив зовнішнього середовища на функціонування організаційно-правового механізму та може бути додатково розвинутий у подальших дослідженнях.

*2. Щодо цифрової нерівності та доступності електронних сервісів*

Дякую за зауваження. У дисертації цифровізацію та технологізацію розглянуто як важливі напрями модернізації публічного управління у сфері медичного обслуговування. Погоджуюся, що питання цифрової нерівності потребує більшої уваги, зокрема щодо доступу соціально вразливих груп і мешканців окремих територіальних громад до електронних сервісів та рівня цифрових компетентностей користувачів. Зазначені аспекти враховано при визначенні перспектив цифрової трансформації та можуть бути предметом подальшого поглибленого дослідження.

*3. Щодо розширення порівняльного аналізу сервісної маршрутизації пацієнтів*

Дякую за слушне зауваження. У дисертації сервісну маршрутизацію пацієнтів обґрунтовано як практичний інструмент удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління на прикладі КП «Рівненська обласна клінічна лікарня імені Юрія Семенюка». Погоджуюся, що ширший порівняльний аналіз відповідних практик в Україні та зарубіжних країнах дозволив би додатково оцінити можливості адаптації та масштабування запропонованого підходу. Вважаю цей напрям перспективним для подальших досліджень з урахуванням різних організаційних, ресурсних та інституційних умов.

*4. Щодо розроблення системи показників оцінювання результативності*

Дякую за зауваження. У дисертації визначено основні орієнтири результативності вдосконалення організаційно-правового механізму, зокрема доступність, якість, ефективність та пацієнтоорієнтованість медичних послуг. Водночас погоджуюся, що формування цілісної системи кількісних і якісних індикаторів дозволило б більш предметно оцінювати результативність запропонованих управлінських рішень. Це є одним із перспективних напрямів подальшого розвитку дослідження.

*5. Щодо взаємозв'язку організаційної та правової складових механізму*

Дякую за слушне зауваження. У дисертації організаційно-правовий механізм розглядається як взаємопов'язана система, у якій правове регулювання визначає нормативні рамки діяльності суб'єктів управління, а організаційна складова забезпечує практичну реалізацію відповідних норм через управлінські процедури, розподіл повноважень, організацію процесів та прийняття управлінських рішень. Вважаю, що саме взаємодія цих складових забезпечує цілісність і дієвість запропонованого механізму.

*6. Щодо управлінських ризиків цифрової трансформації*

Дякую за зауваження. У дисертації цифровізацію та технологізацію визначено одним із ключових напрямів модернізації сфери медичного обслуговування. Водночас погоджуюся, що поглиблений аналіз управлінських ризиків цифрової трансформації – кібербезпеки, захисту персональних даних, забезпечення безперервності цифрової інфраструктури та адаптації організаційних процесів – посилив би комплексність дослідження. Зазначені ризики враховано при визначенні напрямів удосконалення цифрового управління, а їх систематизований аналіз вважаю перспективним напрямом подальших наукових досліджень.

Висловлені зауваження та пропозиції вважаю слушними й цінними. Вони будуть враховані у подальших наукових дослідженнях та сприятимуть поглибленню й розвитку обраного напряму дослідження.

**Рецензент** дисертаційної роботи – доктор філософії з публічного управління та адміністрування, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Маріупольського державного університету **ВЕРИТЕЛЬНИК Світлана Мельсиківна**.

Шановні колеги!

Шановна Ірино Петрівно!

Мною було здійснено рецензування дисертаційної роботи Пастущенко Ірини Петрівни на тему «Організаційно-правовий механізм публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Насамперед хочу зупинитися на актуальності обраної теми дослідження.

Сфера медичного обслуговування населення сьогодні перебуває в умовах глибокої трансформації. Реформування системи охорони здоров'я, зміна механізмів фінансування, цифровізація управлінських процесів, необхідність адаптації національної системи до європейських стандартів — усе це потребує відповідного розвитку механізмів публічного управління. Особливої уваги зазначені питання набувають в умовах воєнного стану, значного навантаження на систему охорони здоров'я, необхідності забезпечення доступності та належної якості медичних послуг для населення.

Саме тому звернення авторки до проблеми організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування вважаю своєчасним та обґрунтованим.

Важливо підкреслити, що дисертаційна робота має цілісний характер, відзначається логічною структурою та послідовністю викладу матеріалу. Авторкою використано достатньо широкий методологічний інструментарій: методи аналізу та синтезу, системний і структурно-функціональний підходи, логіко-семантичний, програмно-цільовий, історичний, хронологічний методи, а також методи узагальнення, екстраполяції та моделювання. Це дозволило розглянути досліджувану проблему комплексно, а сформульовані висновки логічно пов'язані з поставленими завданнями.

Окремо хочу звернути увагу на структуру дисертаційної роботи.

У першому розділі авторкою ґрунтовно досліджено теоретико-методологічні та нормативно-правові засади публічного управління у сфері медичного обслуговування населення. Розглянуто ступінь наукової розробленості проблематики, категоріально-понятійний апарат, сутність та організаційні засади медичного обслуговування, а також нормативно-правове регулювання відповідної сфери.

Другий розділ присвячено аналізу трансформаційних процесів та макросередовищних факторів, які впливають на систему медичного обслуговування. Позитивно слід відзначити використання PESTL-аналізу, який дозволив систематизувати політичні, економічні, соціально-демографічні та інші чинники впливу на публічне управління у зазначеній сфері. Також, авторкою досліджено міжнародний досвід та глобальні виклики трансформації системи охорони здоров'я.

У третьому розділі авторка переходить від теоретичного та аналітичного рівня до формування практичних напрямів удосконалення організаційно-правового механізму. Запропоновані рекомендації стосуються вдосконалення нормативно-правового регулювання, посилення інституційної спроможності органів публічної влади та використання сучасних цифрових технологій у сфері медичного обслуговування.

Вважаю, що саме така логіка побудови роботи – від теоретичного осмислення проблеми через аналіз чинників і практики до формування напрямів удосконалення – є одним із позитивних аспектів дисертаційної роботи.

Слід також звернути увагу на достатню інформаційну та джерельну базу роботи. Повний обсяг дисертації становить 260 сторінок, обсяг основного тексту – 181 сторінка. Список використаних джерел включає 257 найменувань, із них 66 – англійською мовою. Робота містить 6 рисунків, 1 таблицю та 16 додатків.

Щодо наукової новизни, то вона, на мою думку, насамперед проявляється у комплексному підході до дослідження організаційно-правового механізму публічного

управління у сфері медичного обслуговування та визначенні напрямів його подальшого вдосконалення. Авторкою уточнено сутність і структуру відповідного механізму, систематизовано інструменти державної політики у сфері медичного обслуговування та запропоновано підходи до підвищення ефективності управлінських процесів.

Заслуговує на увагу й рівень апробації результатів дисертаційної роботи. Основні положення та результати роботи відображено у 21 науковій публікації, серед яких 6 статей у наукових фахових виданнях України, у тому числі одна стаття у науковому виданні України, що індексується в міжнародній наукометричній базі Scopus, 1 стаття у зарубіжному науковому виданні. Результати дослідження також були представлені на 14 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

На мою думку, важливим є і практичне значення отриманих результатів. Запропоновані авторкою положення та рекомендації можуть бути використані органами державної влади та місцевого самоврядування під час формування й реалізації політики у сфері охорони здоров'я, підготовки нормативно-правових актів та стратегічних програм розвитку медичної галузі. Крім того, результати дослідження можуть бути використані у навчальному процесі під час викладання дисциплін зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування».

Водночас, як і будь-яке серйозне наукове дослідження, представлена робота містить окремі положення, які можуть бути предметом наукової дискусії.

Не буду детально повторювати всі зауваження, викладені в рецензії, однак хотіла б акцентувати увагу на декількох моментах.

По-перше, на мій погляд, у роботі можна було б дещо ширше розкрити співвідношення понять «механізм публічного управління», «організаційний механізм публічного управління» та «правовий механізм публічного управління». Це дозволило б ще чіткіше виокремити авторський підхід до розуміння структури організаційно-правового механізму.

По-друге, цікавим напрямом подальшого розвитку дослідження може стати більш розгорнутий порівняльний аналіз досвіду країн Європейського Союзу, особливо сучасних інноваційних управлінських моделей у сфері медичного обслуговування та можливостей їх адаптації до українських умов.

По-третє, в умовах сучасних викликів особливо важливим є питання післявоєнного відновлення системи охорони здоров'я. Тому перспективним видається подальше дослідження механізмів відновлення медичної інфраструктури, кадрового потенціалу та забезпечення доступності медичних послуг.

Окремо хотіла б відзначити питання ролі територіальних громад. У сучасній моделі публічного управління громади мають значний вплив на доступність медичних послуг та взаємодію різних суб'єктів управління на місцевому рівні. У зв'язку з цим роль територіальних громад та вплив процесів децентралізації на розподіл повноважень, відповідальності й ресурсного забезпечення між різними рівнями публічного управління можуть бути ще одним перспективним напрямом розвитку результатів цього дослідження.

Також доцільною була б подальша конкретизація джерел і механізмів фінансового забезпечення запропонованих заходів з модернізації організаційно-правового механізму, оскільки реалізація будь-яких управлінських рішень у сфері охорони здоров'я безпосередньо залежить від реальних бюджетних та фінансових можливостей.

Хочу наголосити, що зазначені зауваження мають переважно дискусійний та рекомендаційний характер. Вони не знижують загальної наукової цінності дисертаційної роботи, а, навпаки, окреслюють можливі напрями подальших наукових пошуків авторки.

Підсумовуючи, хочу зазначити, що дисертаційна робота Пастущенко Ірини Петрівни є завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому вирішується актуальне наукове завдання у сфері публічного управління.

Робота характеризується актуальністю обраної проблематики, належним рівнем теоретичного та методологічного опрацювання, наявністю наукової новизни та практично спрямованих рекомендацій.

За актуальністю теми, обґрунтованістю отриманих результатів, науковою новизною та практичним значенням дисертаційна робота відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне

управління та адміністрування», а її авторка — Пастущенко Ірина Петрівна — заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з публічного управління та адміністрування.

Дякую за увагу.

Надається слово **здобувачці Ірині Пастущенко** *(відповідає на зауваження рецензента)*

**Ірина Пастущенко***:* Дозвольте висловити щиру подяку шановній рецензентці доктору філософії з публічного управління та адміністрування, доценту кафедри публічного управління та адміністрування Маріупольського державного університету Верительник Світлані Мельсиківні за розгляд моєї дисертації та її позитивну оцінку.

**Відповіді здобувачки Пастущенко І.П.** на зауваження рецензентки С.М. Верительник.

*1. Щодо співвідношення понять «механізм публічного управління», «організаційний механізм» та «правовий механізм».*

Дякую за слушне зауваження. У дисертації організаційно-правовий механізм розглянуто як цілісну систему, у якій організаційна та правова складові взаємодіють між собою. Правова складова формує нормативні рамки управлінської діяльності, а організаційна забезпечує практичну реалізацію відповідних норм через повноваження, процедури, управлінські рішення та організаційні процеси. Вважаю, що таке поєднання є принциповим для розуміння змісту предмета мого дослідження.

*2. Щодо розширення порівняльного аналізу практик країн ЄС.*

Дякую за зауваження. У дисертації міжнародний досвід використано для виявлення сучасних підходів до організації та публічного управління у сфері медичного обслуговування. Погоджуюся, що розширення порівняльного аналізу практик країн ЄС дозволило б глибше визначити можливості їх адаптації до українських інституційних та ресурсних умов. Вважаю цей напрям перспективним для подальших досліджень.

*3. Щодо особливостей реалізації механізму в умовах післявоєнного відновлення.*

Дякую за слушне зауваження. У дисертації враховано вплив повномасштабної війни на функціонування системи охорони здоров'я та необхідність її трансформації. Водночас погоджуюся, що окреме комплексне дослідження організаційно-правового механізму саме в умовах післявоєнного відновлення дозволило б додатково розкрити питання відновлення інфраструктури, кадрового потенціалу, доступності та стійкості медичних послуг. Це є перспективним напрямом подальшої наукової роботи.

*4. Щодо ролі територіальних громад у формуванні та реалізації політики у сфері медичного обслуговування.*

Дякую за зауваження. Роль територіальних громад у дисертації розглядається в контексті децентралізації та розподілу повноважень у сфері охорони здоров'я. Погоджуюся, що більш детальне дослідження практик територіальних громад дозволило б глибше оцінити їх можливості щодо забезпечення доступності медичних послуг, ресурсного забезпечення та взаємодії із закладами охорони здоров'я.

*5. Щодо впливу децентралізації на управління закладами охорони здоров'я.*

Дякую за слушне зауваження. У роботі децентралізацію розглянуто як один із важливих чинників трансформації системи публічного управління. Водночас погоджуюся, що більш детальний аналіз її впливу на розподіл повноважень, відповідальності та ресурсів між рівнями управління дозволив би глибше розкрити організаційний аспект досліджуваного механізму. Вважаю це важливим напрямом його подальшого розвитку.

*6. Щодо джерел та механізмів фінансового забезпечення запропонованих напрямів модернізації.*

Дякую за зауваження. У дисертації враховано, що реалізація запропонованих напрямів удосконалення залежить від наявного фінансового, кадрового та матеріально-технічного забезпечення. Погоджуюся, що їх практична реалізація потребує більш детальної конкретизації потенційних джерел фінансування та відповідних фінансових механізмів. Це питання може бути предметом подальшого прикладного дослідження.

Висловлені рецензентом зауваження та пропозиції вважаю слушними й такими, що сприяють подальшому розвитку дослідження організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України.

**В обговоренні дисертаційної роботи взяли участь:**

Професор кафедри публічного управління та адміністрування, д.держ.упр., професор Олена Бражко, директор навчально-наукового інституту управління, д.е.н., професор Денис ТАРАСЕНКО, професор кафедри маркетингу та туризму, д.держ.упр., професор Андрій СТОЙКА, доцент кафедри публічного управління та адміністрування, к.політ.н., доцент Марина ЗЕЛІНСЬКА, доцент кафедри публічного управління та адміністрування, доцент, доктор філософії з публічного управління та адміністрування Світлана ВЕРИТЕЛЬНИК

В ході обговорення дисертаційної роботи було відзначено та зроблено пропозиції:

Професор кафедри маркетингу та туризму, доктор наук з державного управління, професор **Андрій СТОЙКА** зазначив, що дисертаційна робота Пастущенко Ірини Петрівни на тему «Організаційно-правовий механізм публічного управління в сфері медичного обслуговування населення України», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування є актуальним і відповідає сучасним викликам розвитку публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України. Позитивно оцінено системність дослідження, обґрунтованість його положень, використання сучасних методологічних підходів та сформульовані авторкою пропозиції щодо вдосконалення організаційно-правового механізму публічного управління. Особливо відзначено розроблення підходу до сервісної маршрутизації пацієнтів та його практичну спрямованість. Висловив підтримку дисертації та рекомендовано її до подальшого розгляду.

Доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування **Олена БРАЖКО** зазначила, що дисертаційна робота Пастущенко Ірини Петрівни є актуальним і відповідає сучасним викликам розвитку публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України. Позитивно оцінив системність дослідження, обґрунтованість його положень, використання сучасних методологічних підходів та сформульовані авторкою пропозиції щодо вдосконалення організаційно-правового механізму публічного управління. Особливо відзначено розроблення підходу до сервісної маршрутизації пацієнтів та його практичну спрямованість. Висловлено підтримку дисертації та рекомендовано її до подальшого розгляду.

Завідувач кафедри публічного управління та адміністрування, доктор економічних наук, професор **Анна ЧЕЧЕЛЬ** підкреслила, що робота Пастущенко І.П. має належний теоретико-методологічний рівень і поєднує теоретичні напрацювання з практичними рекомендаціями для сфери медичного обслуговування. Позитивної оцінки заслуговує проведений аналіз нормативно-правового забезпечення, сучасних тенденцій цифровізації, міжнародного досвіду та макросередовищних чинників розвитку сфери охорони здоров'я. Зазначено, що отримані результати можуть бути використані органами публічної влади та закладами охорони здоров'я. Дисертаційна робота відповідає встановленим вимогам, а її авторка заслуговує на позитивну оцінку результатів дослідження.

**ВИСНОВОК**
**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації**
**ПАСТУЩЕНКО ІРИНИ ПЕТРІВНИ**
**на тему «Організаційно-правовий механізм публічного управління в сфері медичного обслуговування населення України»,**
**поданої на здобуття ступеня доктора філософії**
**з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування**
**за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування**

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування». – Маріупольський державний університет, Київ, 2026.

У дисертаційній роботі здійснено комплексне наукове дослідження організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України в умовах системних трансформацій, зумовлених євроінтеграційними процесами, реалізацією медичної реформи, цифровізацією публічного сектору та викликами воєнного стану. Актуальність теми обумовлена необхідністю підвищення ефективності функціонування сфери медичного обслуговування, забезпечення належного рівня доступності та якості медичних послуг, а також гармонізації національного нормативно-правового забезпечення і публічно-управлінських механізмів із європейськими стандартами.

У дисертаційній роботі обґрунтовано теоретичні засади формування організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України та, на цій основі, визначено пріоритетні напрями його вдосконалення в Україні.

За результатами проведеного аналізу наукової літератури в обсязі 245 джерел здобувачкою Пастущенко І.П. спільно із науковим керівником визначено актуальність теми, яка полягала в обґрунтуванні теоретико-методичних підходів та методичних, практичних рекомендацій щодо формування та реалізації організаційно-правового механізму публічного управління в сфері медичного обслуговування населення України. На підставі визначеної актуальності було сформульовано мету, завдання та методи дослідження.

Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретичних засад формування організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України та визначення пріоритетних напрямів його вдосконалення. Об’єктом дослідження є процеси публічного управління у сфері медичного обслуговування населення. Предметом дослідження виступає організаційно-правовий механізм публічного управління у зазначеній сфері.

Для досягнення поставленої мети визначено такі *завдання дослідження*:

– проаналізувати стан наукової розробленості проблематики організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування, узагальнити наукові підходи до її дослідження, виявити теоретичні прогалини та визначити орієнтири подальшого наукового аналізу;

– уточнити понятійно-категоріальний апарат дослідження у сфері публічного управління медичним обслуговуванням, розкрити зміст і співвідношення базових понять, сформулювати авторське визначення організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування населення, визначити його структуру та обґрунтувати засади організації й функціонування цієї сфери.

– дослідити нормативно-правове регулювання публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України, охарактеризувати структуру нормативно-правового забезпечення, виявити ключові проблеми та обґрунтувати напрями систематизації правових актів з урахуванням сучасних викликів;

– здійснити аналіз глобальних викликів і тенденцій трансформації систем охорони здоров’я та узагальнити зарубіжний досвід публічного управління у сфері медичного обслуговування з метою визначення управлінських практик, релевантних для модернізації вітчизняного організаційно-правового механізму;

– визначити політичні фактори макросередовища функціонування сфери медичного обслуговування України на основі PESTL-аналізу та оцінити їх вплив на формування і реалізацію організаційно-правового механізму публічного управління;

– проаналізувати економічні та соціально-демографічні чинники публічного управління сферою медичного обслуговування населення України та визначити їх вплив на ефективність організаційно-правового механізму, доступність і якість медичних послуг;

– оцінити стан доступності, якості та пацієнтоорієнтованості медичних послуг на регіональному рівні та на цій основі обґрунтувати напрями оптимізації організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування;

– дослідити цифровізацію і технологізацію як стратегічний напрям модернізації організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування та визначити напрями подальшої цифрової трансформації цієї сфери;

– обґрунтувати сервісну маршрутизацію пацієнтів як інструмент удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування та оцінити ефективність її впровадження на прикладі регіонального закладу охорони здоров'я.

*Об'єкт дослідження* – публічне управління у сфері медичного обслуговування населення.

*Предмет дослідження* – організаційно-правовий механізм формування та реалізації публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України.

**Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.**

Дисертаційну роботу виконано в межах науково-дослідної тематики кафедри публічного управління та адміністрування Маріупольського державного університету: «Публічне управління для сталого розвитку та відновлення територій» (період розробки НДР: 2025-2028, номер державної реєстрації 0125U001011, керівник д.е.н., професор Чечель А.О).

У межах зазначеної науково-дослідної теми здобувачкою обґрунтовано теоретико-методологічні засади формування організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України та визначено напрями його вдосконалення.

Матеріали дисертаційної роботи, зокрема, розробки та рекомендації дослідження впроваджено у навчальний процес при розробці навчально-методичного забезпечення з дисциплін «Основи сталого розвитку суспільства» та «Сталий розвиток і соціальна відповідальність в державній та муніципальній владі» освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти денної та заочної форми навчання.

**Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.**

У дисертації отримано нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності розв'язують актуальне наукове завдання щодо теоретико-методологічного обґрунтування та розроблення напрямів удосконалення організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України.

Здобувачкою Пастущенко І.П.

*Вперше:*

обґрунтовано сервісну маршрутизацію пацієнтів як інструмент модернізації організаційно-правового механізму публічного управління, що інтегрує правові, організаційні та цифрові інструменти управління медичними процесами в сервісно-орієнтовану модель медичного обслуговування; розроблено підхід до її інституціоналізації в системі публічного управління через нормативне закріплення стандартів сервісної взаємодії, регламентацію відповідальності суб'єктів та інтеграцію маршрутів пацієнтів у систему управління якістю медичних послуг; доведено, що сервісна маршрутизація пацієнтів як управлінська технологія забезпечує реалізацію принципів пацієнтоорієнтованості,

доступності, прозорості та підзвітності, оптимізує взаємодію між рівнями медичної допомоги, сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів і якості медичних послуг, а також формує підґрунтя для впровадження сервісно-орієнтованої моделі публічного управління у сфері медичного обслуговування;

запропоновано авторське визначення «організаційно-правовий механізм публічного управління у сфері медичного обслуговування» як синергетичного поєднання правового регулювання й організаційного забезпечення реалізації державної політики у сфері медичного обслуговування, що функціонує на засадах пацієнтоорієнтованості, доступності, ефективності, прозорості та підзвітності;

сформовано цілісну концептуальну модель організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування як інтегрованої системи правових, організаційних, інституційних, сервісних і цифрових інструментів, що функціонують у взаємопов'язаних правовому та організаційному вимірах; запропоновано структуру механізму (суб'єктний, нормативно-правовий, функціонально-організаційний, ресурсний, інформаційно-цифровий, результативний компоненти та зворотний зв'язок), орієнтовану на реалізацію державної політики в умовах реформ, євроінтеграції та воєнного стану.

*Удосконалено*:

методологічні підходи до дослідження макросередовища функціонування сфери медичного обслуговування, зокрема обґрунтовано застосування PESTL-аналізу як інструменту системної ідентифікації політичних, економічних, соціально-демографічних, технологічних і правових факторів впливу на формування та функціонування організаційно-правового механізму публічного управління; доведено визначальний вплив макросередовищних чинників (збройної агресії, фінансового забезпечення, міграції, депопуляції, цифровізації, регуляторних норм) на ефективність управління сферою медичного обслуговування та необхідність їх урахування при розробленні управлінських рішень і стратегій модернізації галузі;

понятійно-категоріальний апарат дослідження організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування, зокрема уточнено зміст і співвідношення понять «медичне обслуговування», «медична послуга», «медична допомога», «організаційний механізм», «правовий механізм»;

принципи функціонування і розвитку сфери медичного обслуговування (пацієнтоорієнтованість, доступність, безпека, ефективність, партнерство, прозорість і підзвітність) як концептуальну основу вдосконалення публічного управління в умовах медичної реформи, цифрової трансформації та воєнного стану;

науково-методологічні підходи до цифровізації й технологізації публічного управління у сфері медичного обслуговування, зокрема щодо використання телемедицини, електронних медичних систем і цифрових платформ як управлінських інструментів підвищення доступності, якості й прозорості медичних послуг та міжінституційної взаємодії.

*Набули подальшого розвитку*:

наукові положення щодо правового забезпечення публічного управління у сфері медичного обслуговування через обґрунтування напрямів систематизації та кодифікації законодавства, усунення колізій і дублювань, гармонізації з європейськими нормами та адаптації до умов воєнного стану;

підходи до модернізації публічного управління сферою медичного обслуговування на регіональному й локальному рівнях через посилення інституційної спроможності суб'єктів управління, упровадження сервісно- та пацієнтоорієнтованих моделей організації медичних послуг, розвиток цифрових технологій і міжсекторальної взаємодії;

підходи до використання зарубіжного досвіду організації медичного обслуговування на засадах відсутності універсальної моделі та доцільності адаптивного поєднання елементів різних моделей (бюджетної, страхової, приватної, інноваційної, змішаної та громадської) із урахуванням національних особливостей (історичних, політичних, економічних і соціокультурних), забезпечення балансу державного і приватного фінансування, оптимізації децентралізації, застосування регульованих ринкових механізмів і розширення вибору

пацієнта як складових модернізації публічного управління у сфері медичного обслуговування.

**Нові науково обґрунтовані теоретичні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для певної галузі знань та підтверджуються документами, які засвідчують проведення досліджень**

Практичне значення результатів дисертаційної роботи полягає у впровадженні теоретичних положень, висновків і науково-практичних рекомендацій у діяльність органів публічної влади, закладів охорони здоров'я, закладів вищої освіти та громадських організацій.

Результати дослідження використано:

– у діяльності Департаменту цивільного захисту та охорони здоров'я населення Рівненської обласної державної адміністрації – під час проведення робочих нарад, організації підвищення кваліфікації працівників органів публічної влади і розроблення відповідних професійних програм (довідка від 23.03.2026 № 60-К);

– у діяльності Управління охорони здоров'я Черкаської обласної державної адміністрації – у процесі проведення виробничих нарад і підвищення кваліфікації працівників у сфері охорони здоров'я (довідка від 13.02.2025 № 4314/02/12-01-15).

Результати дослідження використано в нормотворчій та управлінській діяльності при підготовці нормативно-правових, розпорядчих і стратегічних документів, спрямованих на вдосконалення організаційно-правового забезпечення медичного обслуговування та його адаптацію до європейських стандартів, а саме:

– у Департаменті цивільного захисту та охорони здоров'я населення Рівненської обласної державної адміністрації – під час розроблення Стратегії розвитку Рівненської області до 2027 року, схваленої розпорядженням голови Рівненської обласної державної адміністрації від 28.02.2025 № 122 (довідка від 23.03.2026 № 60-К);

– у комунальному підприємстві «Рівненська обласна клінічна лікарня імені Юрія Семенюка» Рівненської обласної ради – при підготовці та впровадженні розпорядчих документів щодо контролю якості медичної допомоги, діяльності сервісного центру, удосконалення медичного обслуговування та розроблення Стратегії розвитку закладу до 2026 року (акт про впровадження від 20.02.2026 № 245/2/01-15/26).

В освітньо-науковому процесі результати дослідження використано для методичного забезпечення навчальних дисциплін, підготовки навчально-методичних матеріалів, магістерських і дисертаційних робіт, зокрема:

– на кафедрі управління охороною здоров'я Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика – під час викладання дисциплін «Організація і управління охороною здоров'я» та «Правові питання управління закладами охорони здоров'я» (акт про впровадження від 06.01.2026);

– на кафедрі права та публічного управління Житомирського державного університету імені Івана Франка (довідка від 19.03.2026 № 363-01-09/2026);

- на кафедрі публічного управління та адміністрування Маріупольського державного університету – при розробці навчально-методичного забезпечення з дисциплін «Основи сталого розвитку суспільства» та «Сталий розвиток і соціальна відповідальність в державній та муніципальній владі» освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти денної та заочної форми навчання (акт про впровадження від 31.08.2026 № 01-25/626.1);

У діяльності закладів охорони здоров'я результати дослідження використано для впровадження елементів сервісної маршрутизації пацієнтів як організаційно-правового інструменту публічного управління у сфері медичного обслуговування, зокрема у комунальному підприємстві «Рівненська обласна клінічна лікарня імені Юрія Семенюка» Рівненської обласної ради – при впровадженні структурно-функціональної моделі сервісної маршрутизації пацієнтів, інтегрованої в систему амбулаторно-поліклінічної допомоги та комунікації з пацієнтами (акт про впровадження від 20.02.2026 № 245/2/01-15/26).

У діяльності громадських організацій результати дослідження використано:

– в «Асоціації працівників системи охорони здоров'я України «Медичні лідери»» – під час проведення робочих нарад, обговорення питань підвищення якості медичного обслуговування та впровадження сучасних сервісних підходів (довідка від 16.02.2026 № 1);

– у благодійній організації «Мережа 100 відсотків життя Рівне» – при консультуванні клієнтів щодо порядку отримання медичних послуг, організації супроводу пацієнтів до закладів охорони здоров'я та обговоренні питань доступності медичної допомоги (довідка від 16.02.2026 № 1).

**Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації**

Методологічну основу дисертаційної роботи становить комплекс загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, застосування яких забезпечило обґрунтованість і достовірність отриманих результатів.

Логіко-семантичний метод, а також методи аналізу, синтезу, узагальнення та сходження від абстрактного до конкретного використано для уточнення понятійно-категорійного апарату, визначення сутності організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування та узагальнення наукових підходів до його дослідження.

Системний і структурно-функціональний методи дали змогу дослідити сферу медичного обслуговування як цілісну систему, визначити її структуру, функції та взаємозв'язки між суб'єктами публічного управління. Історичний та хронологічний методи застосовано для аналізу трансформації нормативно-правового регулювання та розвитку системи медичного обслуговування населення в Україні.

Методи моделювання, екстраполяції та програмно-цільового аналізу використано під час розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування та визначення пріоритетних напрямів його розвитку.

Інформаційну основу дослідження становлять Конституція України, закони України, підзаконні нормативно-правові акти, офіційні статистичні дані, аналітичні матеріали, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з проблем публічного управління, медичного права та організації охорони здоров'я.

Емпіричну базу дослідження сформовано на основі аналітичних і практичних матеріалів комунального підприємства «Рівненська обласна клінічна лікарня імені Юрія Семенюка» Рівненської обласної ради, що дало змогу обґрунтувати прикладні рекомендації щодо вдосконалення організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування України.

**Апробація результатів дисертації.**

Основні положення, результати та висновки дисертаційної роботи апробовано шляхом їх оприлюднення у наукових доповідях, публікаціях і професійних виданнях, а також обговорення на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема: «Сучасні аспекти реформування системи публічного управління в умовах воєнного часу» (м. Переяслав, 2023 р.); «Складові національної безпеки в умовах воєнного стану» (м. Київ, 2023 р.); «Організаційно-правові аспекти публічного управління в Україні» (м. Полтава, 2024-2025 рр.); «Публічне управління та адміністрування в Україні: євроінтеграційний поступ» (м. Івано-Франківськ, 2024 р.); «Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України» (м. Одеса, 2024 р.); «Полтавські дні громадського здоров'я» (м. Полтава, 2024 р.); «Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми і перспективи» (м. Полтава, 2024-2025 рр.); «Освітньо-наукові інновації у сфері біології, збереження здоров'я людини та психосоціальної і фізичної реабілітації» (м. Рівне, 2024 р.); «Проблеми управління суспільним розвитком в умовах криз та післякризового відновлення» (м. Київ, 2024 р.); «Детермінанти публічного управління медичним обслуговуванням в Україні: економічний аспект» (м. Нарва, Естонія, 07 квітня 2026 р.); «Міжнародний досвід

публічного управління медичним обслуговуванням населення України в умовах глобальних викликів». New York Global Science Conference 2026. (м. Нью-Йорк, США, 18-20 травня, 2026 р.).

**Повнота опублікування результатів дисертації, кількість наукових публікацій та конкретний особистий внесок здобувача**

Основні положення та результати дисертаційної роботи належним чином висвітлено у наукових публікаціях здобувачки. Загальний обсяг опублікованих праць за темою дисертації становить 7,0 друк. арк., з яких: у 21 науковій публікації, серед яких 6 статей у наукових фахових виданнях України, у тому числі одна стаття у науковому виданні України, що індексується в міжнародній наукометричній базі Scopus, 1 стаття у зарубіжному науковому виданні. Результати дослідження також були представлені на 14 міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

У співавторстві здобувачкою опубліковано одну наукову статтю «Сервісні маршрути пацієнтів як організаційно-правовий механізм публічного управління у сфері медичного обслуговування (на прикладі регіональної клінічної лікарні)» у фаховому науковому виданні України «Здоров'я нації», яке індексується в міжнародній наукометричній базі даних Scopus. У статті обґрунтовано сервісні маршрути пацієнтів як організаційно-правовий механізм публічного управління у сфері медичного обслуговування. Особистий внесок здобувачки полягає у формуванні наукової концепції дослідження, визначенні методологічних підходів, зборі та аналізі емпіричних даних, підготовці аналітичних матеріалів, формулюванні висновків і написанні основної частини тексту статті.

**Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.**

Результати виконаного наукового дослідження здобувачки спрямовані на вирішення актуального наукового завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретичних засад формування організаційно-правового механізму публічного управління у сфері медичного обслуговування населення України та, на цій основі, визначенні пріоритетних напрямів його вдосконалення.

Отримані наукові результати мають теоретичне та прикладне значення, характеризуються науковою новизною і можуть бути використані в діяльності органів публічної влади, а також у подальших наукових дослідженнях.

Дисертаційна робота повністю відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» за змістом, предметною сферою та використаним методологічним інструментарієм.

**Єдність змісту роботи, оцінка мови та стилю дисертації.**

Дисертаційна робота характеризується цілісністю змісту, логічною структурованістю та внутрішньою узгодженістю всіх її складових. Матеріал дослідження викладено послідовно, у формально-логічний спосіб, із дотриманням принципів наукової аргументованості та системності. Структура дисертації відповідає поставленій меті, завданням і логіці наукового дослідження, а сформульовані висновки корелюють із отриманими результатами.

Мова дисертації є науковою, стилістично виваженою та відповідає вимогам академічного письма. У роботі використано сучасний понятійно-категоріальний апарат у сфері публічного управління, адміністративного та медичного права. Термінологія застосовується коректно й послідовно, виклад матеріалу є чітким, аргументованим і доступним для наукового сприйняття.

Оформлення дисертації відповідає встановленим вимогам до кваліфікаційних наукових праць на здобуття ступеня доктора філософії.

**Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).**

Під час виконання дисертації здобувачка дотримувалася принципів академічної доброчесності, що підтверджено висновком за результатами проведеної перевірки відповідно до чинного Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та навчально-методичних працях науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти МДУ (довідка від 09.09.2026 додається). За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації.

**Відповідність дисертації** вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40.

Дисертація здобувача Пастущенко Ірини Петрівни за темою «Організаційно-правовий механізм публічного управління в сфері медичного обслуговування населення України», за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 № 44, Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, та може бути представлена до обговорення під час публічної презентації здобувачем наукових результатів.

## СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

### Публікації у наукових фахових виданнях України

1. Пастущенко І. П. Механізми публічного управління у сфері медичного обслуговування як предмет наукових досліджень. *Інвестиції: практика та досвід.* 2024. № 4. С. 249-253. DOI: 10.32702/2306-6814.2024.4.249.
2. Пастущенко І. П. Правове регулювання публічного управління у сфері медичного обслуговування в Україні. *Наукові перспективи*. 2024. № 8(50). С. 219-231. DOI: 10.52058/2708-7530-2024-8(50)-219-231.
3. Пастущенко І. П. Соціально-демографічні виміри публічного управління медичним обслуговуванням в Україні. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 7 (15). С. 512-526. DOI: 10.52058/3041-1572-2025-7(15).
4. Пастущенко І. П. Сучасні економічні детермінанти публічного управління медичним обслуговуванням в Україні. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 12 (20). С. 1271-1285. DOI: 10.52058/3041-1572-2025-12(20)-1271-1285.
5. Пастущенко І. П. Політичні фактори публічного управління сферою медичного обслуговування в умовах збройної агресії проти України. *Національні інтереси України*. 2025. № 6 (11). С. 969-981. DOI: 10.52058/3041-1793-2025-6(11)-969-981.
6. Пастущенко І. П., Тарасенко Д. Л., Дубич К. В. Сервісні маршрути пацієнтів як організаційно-правовий механізм публічного управління у сфері медичного обслуговування (на прикладі регіональної клінічної лікарні). *Україна. Здоров'я нації*. 2025. № 4. С. 154-166. DOI: 10.32782/2077-6594/2025.4/17 (**Scopus**).

*Особистий внесок автора*: розроблено наукову концепцію, методологію та дизайн дослідження; здійснено збір, систематизацію й аналіз емпіричних і статистичних даних; сформульовано основні висновки і підготовлено текст статті.

**2. Публікації у зарубіжних наукових виданнях**

1. Пастущенко І. П. Зарубіжний досвід організації публічного управління медичним обслуговуванням у контексті сучасних глобальних викликів охорони здоров'я. Věda a perspektivy. 2024. № 12(43). С. 102-117. DOI: 10.52058/2695-1592-2024-12(43)-102-117.

**3. Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації**

1. Пастущенко І. П. Сучасні тенденції публічного управління медичним обслуговуванням населення України. *Сучасні аспекти реформування системи публічного управління в умовах воєнного часу*: матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Переяслав, 2 червня 2023 р.). Переяслав, 2023. С. 205-208.

2. Пастущенко І. П. Організаційно-теоретичні засади реабілітаційної допомоги та медичного обслуговування військовослужбовців в умовах воєнного стану. *Складові національної безпеки в умовах воєнного стану*: матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Київ, 09-11 серпня 2023 р.). Кам'янець-Подільський: Вид-во «Друкарня Рута», 2023. С.482-486.

3. Пастущенко І. П. Екзогенні чинники модернізації механізмів публічного управління у сфері медичного обслуговування населення в Україні. *Організаційно-правові аспекти публічного управління в Україні* : матеріали XI Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. (м. Полтава, 25 квітня 2024 р.). Полтава: Нац. ун-т ім. Ю. Кондратюка, 2024. С. 87-90.

4. Пастущенко І. П. Організаційно-правові аспекти реформування публічного управління у сфері медичного обслуговування в Україні. *Публічне управління та адміністрування в Україні: євроінтеграційний поступ*: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. за міжнар. участю (м. Івано-Франківськ, 31 травня 2024 р.). Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2024. С. 230-233.

5. Пастущенко І. П. Сучасні реалії організаційно-правового забезпечення публічного управління у сфері медичного обслуговування в Україні. *Забезпечення стійкості системи публічної влади та управління в умовах спеціальних адміністративно-правових режимів та відновлення України*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 травня 2024 р.). Одеса: Одеська політех. 2024. С. 509-512.

6. Пастущенко І. П. Напрями взаємодії галузі охорони здоров'я та системи соціального захисту в забезпеченні сервісного обслуговування населення в умовах воєнного стану. *Полтавські дні громадського здоров'я*: матеріали VII Всеукраїн. наук.-практ. конф. за міжнар. участю. (м. Полтава, 31 травня 2024 р.). Полтава, 2024. С. 128-132.

7. Пастущенко І. П. Організаційно-правові засади вдосконалення медичної реабілітації в Україні в умовах бойових дій. *Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми і перспективи*: матеріали IV Всеукраїн. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 27 вересня 2024 р.). Полтава, 2024. С.223-236.

8. Пастущенко І. П. Особливості партнерства державного та недержавного секторів з забезпечення реабілітаційними послугами учасників війни та населення України в умовах хоспісного догляду. *Освітньо-наукові інновації у сфері біології, збереження здоров'я людини та психосоціальної і фізичної реабілітації*: матеріали Ш Всеукраїн. наук.-практ. Інтернет-конф. (м. Рівне, 15 листопада 2024 р.). Рівне: РДГУ. 2024. С. 224-228.

9. Пастущенко І. П. Особливості імплементації японської інноваційної моделі медичного обслуговування населення в охорону здоров'я України. *Проблеми управління суспільним розвитком в умовах криз та післякризового відновлення*: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (м. Київ, 21 листопада 2024 р.). Київ, 2024. С. 124-127.

10. Пастущенко І. П. Економічні аспекти публічного управління медичним обслуговуванням населення територіальних громад України. *Організаційно-правові аспекти публічного управління в Україні*: матеріали XII Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. (м. Полтава, 24 квітня 2025 р.). Полтава: Нац. ун-т ім. Ю. Кондратюка, 2025. С. 188-190.

11. Пастущенко І. П. Як запровадити сервісні маршрути пацієнтів: інструкція та досвід колег. *Управління закладом охорони здоров'я.* 2025. № 9. Режим доступу: https://egolovlikar.expertus.com.ua/10025926.

12. Пастущенко І. П. Сервісний супровід процесу реабілітації військовослужбовців в медичних закладах. *Медична реабілітація в Україні: сучасний стан та напрями розвитку, проблеми та перспективи* : матеріали V Всеукраїн. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 3 жовтня 2025 р.). Полтава: ПДМУ, 2025. С. 192-194.

13. Пастущенко І. П. Детермінанти публічного управління медичним обслуговуванням в Україні: економічний аспект. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку :* матеріали LXVII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Нарва, Естонія, 07 квітня 2026 р.). Київ: ГО «ВАДНД», 2026. С. 65-69.

14. Пастущенко І. П. Міжнародний досвід публічного управління медичним обслуговуванням населення України в умовах глобальних викликів. *New York Global Science Conference 2026*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Нью-Йорк, США, 18-20 травня, 2026 р.). Нью-Йорк: UISS, 2026. URL: https://naukainfo.com/jurnaly/Conference124.pdf. С. 55-62. DOI: 10.64828/conf-124-2026.

**Структура та обсяг дисертації.** Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації становить 260 сторінок, обсяг основного тексту – 181 сторінка. Список використаних джерел включає 257 найменувань, із них 66 – англійською мовою. Робота містить 6 рисунків, 1 таблицю та 16 додатків.

**Характеристика особистості здобувача**

Пастущенко Ірина Петрівна народилася 17 березня 1981 року в смт. Рокитне, Київської області.

***Освіта***

1998-2004 – Буковинська державна медична академія, спеціальність «Лікувальна справа», спеціаліст;

2004-2005 – Київська медична академія післядипломної освіти ім. П. Шупика, спеціальність «Терапія», спеціаліст;

2005-2008 – Національна медична академія післядипломної освіти ім. П. Шупика, спеціальність «Нефрологія», спеціаліст;

2021-2021 – Національна медична академія післядипломної освіти ім. П. Шупика, спеціальність «Організація і управління охороною здоров'я», лікар-спеціаліст;

2021-2022 – Національний університет водного господарства та природокористування, «Менеджмент»;

2023-2025 – Національний університет охорони здоров'я України ім. П. Шупика, «Публічне управління та адміністрування»;

2025-2026 – Навчально-науковий інститут управління Маріупольського державного університету, «Публічне управління та адміністрування».

***Досвід роботи***

2005-дотепер – лікар-нефролог амбулаторно-поліклінічного відділення КП «Рівненська обласна клінічна лікарня ім. Ю. Семенюка».

2021-2024 – завідувач сервісного центру КП «Рівненська обласна клінічна лікарня ім. Ю. Семенюка».

2022-дотепер – головний експерт з нефрології та напряму «Програма медичних гарантій» Департаменту цивільного захисту та охорони здоров'я населення Рівненської облдержадміністрації.

2024-дотепер – заступник директора з управління якістю КП «Рівненська обласна клінічна лікарня ім. Ю. Семенюка»

**Оцінка мови та стилю дисертації.** Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури.

За рекомендацією рецензентів пропонується: відповідно до п.15 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, пропонується наступний склад разової ради:

**Голова ради:**

Чечель Анна Олександрівна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування навчально-наукового інституту управління Маріупольського державного університету.

**Рецензенти:**

Токарева Валентина Іванівна – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри маркетингу та туризму навчально-наукового інституту управління Маріупольського державного університету.

Верительник Світлана Мельсиківна – доктор філософії з публічного управління та адміністрування, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Маріупольського державного університету.

**Офіційні опоненти:**

Карамишев Дмитро Васильович – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та державної служби навчально-наукового інституту «Інститут державного управління Харківського національного університету імені. В.Н. Каразіна»

Качан Яна Віталіївна – кандидат наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та публічної служби Академії праці, соціальних відносин і туризму.

Голова та рецензенти не заперечують щодо своїх кандидатур, попередня згода була надана. Від офіційних опонентів маємо попередню домовленість та заяви на згоду про їх участь у роботі ради (додаються).

У результаті попереднього аналізу і перевірки дисертації Пастущенко Ірини Петрівни та повноти публікації основних результатів дослідження.

## УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Пастущенко Ірини Петрівни за темою «Організаційно-правовий механізм публічного управління в сфері медичного обслуговування населення України», за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Пастущенко Ірини Петрівни за темою «Організаційно-правовий механізм публічного управління в сфері медичного обслуговування населення України», за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» відповідає спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), а також пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

3. Рекомендувати дисертацію Пастущенко Ірини Петрівни за темою «Організаційно-правовий механізм публічного управління в сфері медичного обслуговування населення

України», за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування.

Рекомендувати Вченій раді Маріупольського державного університету затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради:

**Голова ради:**

Чечель Анна Олександрівна – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування Маріупольського державного університету.

**Рецензенти:**

Токарева Валентина Іванівна – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри маркетингу та туризму навчально-наукового інституту управління Маріупольського державного університету.

Верительник Світлана Мельсиківна – доктор філософії з публічного управління та адміністрування, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Маріупольського державного університету.

**Офіційні опоненти:**

Карамишев Дмитро Васильович – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та державної служби навчально-наукового інституту «Інститут державного управління Харківського національного університету імені. В.Н. Каразіна»

Качан Яна Віталіївна – кандидат наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та публічної служби Академії праці, соціальних відносин і туризму.

Результати голосування щодо рекомендації до захисту дисертації здобувача ступеня доктора філософії Пастущенко Ірини Петрівни:

«За» – 8, «Проти» – немає, «Утримались» – немає.

Презентація Пастущенко І.П. на 19 стор. додається.

Заступник директора навчально-наукового інституту управління (к.е.н., доцент) **Вікторія КОВЕРЗА**

Головуюча на засіданні, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування **Марина ЗЕЛІНСЬКА**

Секретар, старший лаборант кафедри публічного управління та адміністрування **Анастасія ІСАЄВА**